

T Á J É K O Z T A T Ó

a polgármester és a települési önkormányzati képviselők összeférhetlenségi szabályairól

A polgármesterrel és a települési önkormányzati képviselők összeférhetlenségével kapcsolatban az alábbi jogszabályok irányadóak:

- o a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény /a továbbiakban: Ötv./;
- o a helyi önkormányzati képviselők jogállásának egyes kérdéseiről szóló 2000. évi XCVI. törvény /a továbbiakban: Ökjt./;
- o a polgármesteri tisztség ellátásának egyes kérdéseiről és az önkormányzati képviselők tiszteletdíjáról szóló 1994. évi LXIV. törvény /a továbbiakban: Pttv./.

Az összeférhetlenség jogintézményével a jogalkotó – a közelet tisztasága érdekében – ki kívánja zárni a különböző okból össze nem egyeztethetőnek, nem folytathatóknak ítélt tevékenységek együttes gyakorlását.

Az összeférhetlenséggel kapcsolatos rendelkezések alapvetően két nagy csoportba sorolhatók:

- o az **érintett tisztségre** /polgármesteri vagy képviselői/ **vonatkozó jogszabályok**,
- o az **adott tevékenység szakmai szabályait megállapító, ágazati jogszabályok** által meghatározott összeférhetlenségi rendelkezések. Ezen esetkörök tekintetében, megállapítható, hogy az összeférhetlenség vizsgálata nem képviselő-testületi hatáskörbe tartozik, hanem az adott tisztség tekintetében a munkáltatói jogkör gyakorlójának, valamint az érintettnek a kötelezettsége.

A foglalkozási csoportokkal összefüggő összeférhetlenségi esetek két nagy csoportra oszthatók.

Néhány esetben **az összeférhetlenséget az ágazati törvény szünteti meg** úgy, hogy a megválasztott képviselő, polgármester szolgálati viszonya megválasztásával megszűnik. Összeférhetlenségi időszakról ebben az esetben valójában nem beszélhetünk, a két jogviszony egyidejűleg nem áll fenn.

Az esetek többségében az **összeférhetlenség feloldható, feloldandó, az érintett személy eldönti**, hogy a két – jogszabály által meghatározott – összeegyeztethetetlen tevékenység /tisztség, beosztás/ közül melyiket választja.

A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 52. § (2) bekezdés c./ pontja alapján a jelölt nyilatkozik arról, hogy nincs olyan tisztsége, amely összeférhetetlen a képviselői vagy polgármesteri megbízatással, illetőleg megválasztása esetén arról lemond, így a **jelöltség időtartama alatt ténylegesen nem áll fenn összeférhetlenség**.

Bizonyos foglalkozást űzők esetében azonban egyes jogszabályok már a jelöltség elfogadásától tartalmazznak bizonyos korlátozásokat.

1. Ha a **bíró, ügyész, az ügyészségi titkár, fogalmazó és ügyészségi nyomozó** önkormányzati képviselői, vagy polgármesteri választáson jelöltetni kívánja magát, köteles e szándékát - legkésőbb a jelöltkénti indulásának a választási szervnél való bejelentését követő napig - a munkáltatói jogkör gyakorlójának bejelenteni. A bejelentéstől a választás eredményének közzétételéig, illetőleg megválasztása esetén mandátuma igazolásáig a bíró szolgálati viszonya szünetel. A szünetelés időtartama szolgálati viszonyban töltött időnek minősül.
2. A **Magyar Honvédség szerződéses állományú katonái** lehetnek képviselőjelöltek, a képviselőjelöltség idején szolgálati viszonyuk azonban szünetel. /2001. évi XCV. tv. 54. § (1) bekezdés/
3. **Polgári védelem, a vám- és pénzügyőrség, a büntetés-végrehajtási szervezet, az állami és hivatásos önkormányzati tűzoltóság hivatásos állományú tagjának** szünetel a szolgálati viszonya, ha polgármesteri választáson jelöltként indul, ezen felül, ha a rendőrség vagy a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok állományába tartozik, annak is, akit helyi és kisebbségi önkormányzati képviselői - választáson jelöltként nyilvántartásba vettek.
A szünetelés időtartama jelöltségének nyilvántartásba vételétől a választás befejezéséig, illetve megválasztása esetén a mandátuma igazolásáig tart. /1996. évi XLIII. törvény 51. § (1) bekezdés/
4. A **Magyar Honvédség, a Rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagjai** szolgálati jogviszonyuk fennállása alatt és annak megszűnését vagy megszüntetését követő három évig nem indulhatnak jelöltként. /Alkotmány 40/B. § (4) bekezdés/

A polgármesterre vonatkozó összeférhetlenségi szabályok

Polgármester nem lehet:

- o köztársasági elnök, az Alkotmánybíróság tagja, országgyűlési biztos /Ötv. 33/A. § (1) bekezdés a./ pont/,
- o az Állami Számvevőszék elnöke, elnök-helyettese és számvevője /Ötv. 33/A. § (1) bekezdés b./ pont/,
- o a Kormány tagja, államtitkár, közigazgatási államtitkár, helyettes államtitkár, központi államigazgatási szerv köztisztviselője /Ötv. 33/A. § (1) bekezdés c) pont/,
- o bíró, ügyész, közjegyző, bírósági végrehajtó /Ötv. 33/A. § (1) bekezdés e./ pont/,
- o a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagja /Ötv. 33/A. § (1) bekezdés f./ pont/,
- o más önkormányzatnál polgármester, alpolgármester /Ötv. 33/A. § (1) bekezdés g./ pont/ – a települési önkormányzat polgármestere a megyei közgyűlésnek tagja lehet, de nem lehet annak tisztségviselője /elnöke, alelnöke/,
- o más települési önkormányzat képviselő-testületének tagja /Ötv. 33/A. § (1) bekezdés h./ pont/,
- o a közigazgatási hivatal vezetője, köztisztviselője, annak a területi, helyi államigazgatási szervnek a köztisztviselője, amelynek feladatkörébe az adott önkormányzatot érintő ügyek tartoznak, és illetékessége az önkormányzatra kiterjed /Ötv. 33/A. § (1) bekezdés i./ pont/,
- o jegyző, főjegyző, körjegyző, aljegyző /Ötv. 33/A. § (1) bekezdés j) pont/,
- o a képviselő-testület hivatalának köztisztviselője /Ötv. 33/A. § (1) bekezdés j./ pont/,
- o a területileg illetékes területfejlesztési tanács hivatali szervezetének munkavállalója. /Ötv. 33/A. § (1) bekezdés k./ pont/.

Az önkormányzati képviselőkre vonatkozó összeférhetlenségi szabályok

Az Ökjt. 5. §-a alapján az **önkormányzati képviselő nem lehet:**

- központi államigazgatási szerv köztisztviselője /a 2010. évi XLIII. törvény 1. § (2)-(5) bekezdései alapján központi államigazgatási szervnek minősülnek: a Kormány, a kormánybizottságok, a Miniszterelnökség, a minisztériumok, - az autonóm államigazgatási szervek (a Közbeszerzések Tanácsa, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, a Gazdasági Versenyhivatal, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete), a kormányhivatalok (a Központi Statisztikai Hivatal, a Magyar Energia Hivatal, az Országos Atomenergia Hivatal, a Magyar Szabadalmi Hivatal), a központi hivatalok, a rendvédelmi szervek országos parancsnokságai (a rendőrség, a polgári védelem, a vám és pénzügyőrség, a büntetés-végrehajtási szervezet, az állami és hivatásos önkormányzati tűzoltóság, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok)/;
- a közigazgatási hivatal vezetője, köztisztviselője, továbbá annak a területi, helyi államigazgatási szervnek a köztisztviselője, amelynek feladatkörébe az adott önkormányzatot érintő ügyek tartoznak és illetékessége az önkormányzatra kiterjed,
DE egy Polgármesteri Hivatal esetében a hivatal köztisztviselője csak az adott önkormányzatnál nem lehet önkormányzati képviselő. Körjegyzőség esetében értelemszerűen a körjegyzőséget alkotó önkormányzatok egyikénél sem lehet a körjegyzőség köztisztviselője önkormányzati képviselő, egyéb településen igen;
- jegyző /főjegyző, körjegyző/, aljegyző, továbbá ugyanannál az önkormányzatnál a képviselő-testület hivatalának köztisztviselője;
- a területileg illetékes területfejlesztési tanács munkaszervezetének munkavállalója;
- kuratóriumi tagság kivételével a képviselő-testület által létrehozott közalapítvány kezelő szervének tisztségviselője;
- a képviselő-testület által alapított önkormányzati vállalat vezérigazgatója, vezérigazgatóhelyettese, igazgatója, igazgatóhelyettese, igazgatótanácsának, vezető testületének tagja;
- az önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság vezető tisztségviselője, igazgatótanácsának, igazgatóságának vagy vezető testületének, valamint a társasággal munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló más jogviszonyban álló vezetője;
- az önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság által alapított gazdasági társaság vezérigazgatója, vezérigazgató-helyettese, igazgatója, igazgatóhelyettese, igazgatótanácsának, igazgatóságának vagy vezető testületének tagja;
- helyi és körzeti műsorszolgáltató, lapkiadó, lapterjesztő vezetője, vezető testületének tagja, ügyvezetője, ezek vezető állású alkalmazottja.

Az önkormányzati képviselőre és a polgármesterre vonatkozó összeférhetlenségi okok más jogszabályok alapján

1. Az Ötv. csak a bírói, ügyészi foglalkozást határozza meg összeférhetlen foglalkozásként. Az 1997. évi LXVIII. törvény az **igazságügyi alkalmazottakra** /bírói fogalmazó, bírói titkár, igazságügyi szakértő és szakértőjelölt, tisztviselő, írnok, fizikai dolgozó/ is tartalmaz összeférhetlenségi rendelkezést. /1997. évi LXVIII. tv. 36. § (2) bekezdés a./ pont/
2. Az **ügyészségi tisztviselő, írnok és a fizikai alkalmazottak** esetén kifejezett módon megállapított összeférhetlenség nincs, a tevékenységek közötti viszonyt a munkáltató vizsgálja és megállapítja az összeférhetlenséget. /1994. évi LXXX. tv. 36. § (1), 87. § (2) bekezdés/.
3. **Bírói végrehajtó** tisztsége ellátásán kívül csak tudományos, művészi, irodalmi, oktató és műszaki alkotó munkát, továbbá sporttevékenységet végezhet kereső tevékenységként. /1994. évi LIII. tv. 227. § (1) bekezdés/.

Ha a végrehajtót polgármesterként, helyi önkormányzati képviselőjelöltként nyilvántartásba vették, ettől az időponttól a választás befejezéséig, illetőleg megválasztása esetén a mandátuma megszűnéséig **végrehajtói szolgálata szünetel.** /1994. évi LIII. tv. 240/B. § (2) bekezdés/

4. **Köztisztviselő** nem lehet helyi önkormányzati képviselő annál az önkormányzatnál, amely az őt alkalmazó közigazgatási szerv illetékességi területén működik. /1992. évi XXIII. törvény 21. § (1) bekezdés/
5. **Közbeszerzési biztos** nem lehet képviselő, polgármester. /2003. évi CXXIX. törvény 399. § (4) bekezdés a./ pont/
6. **Köztársasági elnök** a tisztség összeegyeztethetetlen minden más állami, társadalmi és politikai tisztséggel vagy megbízással. /Alkotmány 30. § (1) bekezdés/
7. **Alkotmánybíró** a megbízással összeegyeztethetetlen minden más állami, önkormányzati, társadalmi és politikai vagy gazdasági tisztség, illetve megbízással. /1989. évi XXXII. tv. 9. § (1) bekezdés/
8. **Számvevőszék elnöke, alelnökei, főtitkára, vezetői és számvevői** - tudományos, oktatói, művészeti, lektori, szerkesztői, valamint jogi oltalom alá eső szellemi tevékenység kivételével - más megbízást vagy kereső foglalkozást nem folytathatnak, díjazást nem fogadhatnak el. /1989. évi XXXVIII. tv. 10. § (2) bekezdés/.
9. Az **állampolgári, valamint a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosi megbízással** összeegyeztethetetlen minden más állami, önkormányzati, társadalmi és politikai tisztséggel vagy megbízással. /1993. évi LIX. tv. 5. § (1) bekezdés, 1993. évi LXXVII. tv. 20. § (2) bekezdés/
10. **A Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zártkörűen működő Részvénytársaság Az Igazgatóságának, illetőleg a Felügyelő Bizottságának** tagja nem lehet tagja önkormányzati képviselő, polgármester /2007. évi CVI. törvény 20/F. § (1) bekezdés a./ pont/
11. Nem lehet önkormányzati képviselő és polgármester a **felsőoktatási intézmény feladatainak végrehajtásában közreműködő gazdasági tanács tagja.** /2005. évi CXXXIX. tv. 23. § (7) bekezdés b./ és e./ pont/
12. **Nem végezhet lobbitevékenységet** a helyi önkormányzat, a helyi önkormányzat képviselőtestületének vagy bizottságának a tagja, továbbá a polgármester. /2006. évi XLIX. tv. 10. § a./ pont/
13. A **közjegyző** tisztsége ellátásán kívül csak tudományos, művészi, irodalmi, oktató és műszaki alkotó munkát, továbbá sporttevékenységet végezhet kereső tevékenységként /1991. évi XLI. tv. 7. § (1) bekezdés/
14. A **Médiatanács, valamint a Kuratórium elnöke és tagja, továbbá a Panaszbizottság tagja** nem lehet polgármester, alpolgármester, helyi önkormányzati képviselő. /Rttv. 35. § a) pont, 47. § (4) bekezdés, 57. § (1) bekezdés/. A közszolgálati részvénytársaság vezérigazgatója a megbízásának ideje alatt tudományos, oktató, irodalmi, művészeti és más szerzői jogvédelem alá eső tevékenység kivételével egyéb kereső foglalkozást nem folytathat. /Rttv. 70. § (2) bekezdés/
15. Összeférhetetlen a **Magyar Állatorvosi Kamarában kamarai tisztség** vállalásával, ha a tag főállásban polgármesteri tisztséget tölt be. /1995. évi XCIV. tv. 15. § (1) bekezdés c./ pont/
16. **Ügyvéd** nem lehet főállású polgármester. /1998. évi XI. törvény 6.§ (1) bekezdés a./ pont/
17. **Nem lehet önkormányzati képviselő annál az önkormányzatnál, amely őt alkalmazza.** /1992. évi XXII. törvény 193/U. §/
18. A **Kistérségi Koordinációs Hálózat munkatársa** nem lehet polgármester, alpolgármester, helyi önkormányzati képviselő /344/2007. (XII. 19.) Korm. rendelet 7. § (4) bekezdés b./ pont/
19. A **Magyar Nemzeti Bank monetáris tanácsának tagja** nem lehet önkormányzati képviselő, önkormányzati vagy állami vezető és köztisztviselő. /2001. évi LVIII. törvény/

Összeférhetlenségi eljárás helyi önkormányzati képviselő esetén

Az eljárás szabályait az Ökjt. 8-9. §-a tartalmazza. Ennek értelmében az önkormányzati képviselő a vele szemben fennálló összeférhetlenségi okot köteles haladéktalanul bejelenteni a polgármesternek.

Az összeférhetlenségi ok megszüntetésére 30 nap áll rendelkezésére, melyet megbízólevelének átvételétől, illetve az összeférhetetlen helyzet keletkezésétől vagy annak az önkormányzati képviselő tudomására jutásától kell számítani. A képviselő köteles az összeférhetetlen tisztségről való lemondását írásban benyújtani és annak másolatát átadni a polgármesternek.

Az összeférhetlenség megállapítását bárki kezdeményezheti a polgármesternél, aki köteles azt a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott bizottságnak kivizsgálásra átadni.

A bizottság, ennek hiányában a polgármester előterjesztése alapján a képviselő-testület a következő ülésén, legkésőbb az összeférhetlenség megállapításának kezdeményezését követő 30 napon belül határozattal dönt az összeférhetlenségről.

Olyan esetekben, amikor nem kötelező ilyen bizottság létrehozása /pl.: száznál kevesebb lakosú község – Ötv. 33/A. § (4) bekezdés/, vagy a szervezeti és működési szabályzatban megjelölt bizottság nem készíti el az előterjesztést a fent megjelölt időre, a polgármesternek kell a képviselő-testülethez benyújtania az összeférhetlenség megállapításra vonatkozó előterjesztést.

Az összeférhetlenség kérdésében való döntés a képviselő-testület kizárólagos hatásköre.

A közigazgatási hivatal a megyei bíróságnál kezdeményezheti az önkormányzati képviselő összeférhetlenségének a kimondását, ha a képviselő-testület nem dönt az összeférhetlenségről, vagy döntése jogszabálysértő. /Ökjt. 10. § (3) bekezdés/

A jogorvoslati eljárást az Ökjt. 10. § (1)-(3) bekezdése szabályozza. Az érintett önkormányzati képviselő az összeférhetlenségét megállapító, illetőleg a megbízatása megszűnését kimondó képviselő-testületi határozat felülvizsgálatát jogszabálysértésre hivatkozással, a határozat kézhezvételét követő 8 napon belül kérheti a megyei bíróságtól.

A bíróság a kérelemről – annak beérkezésétől számított 30 napon belül – nemperes eljárásban, három hivatásos bíróból álló tanácsban határoz. A bíróság az érintett önkormányzati képviselőt, a polgármestert vagy a keresettel megtámadott határozatot hozó képviselő-testület képviselőjét, illetőleg a kereset előterjesztőjét meghallgathatja.

A bíróság döntése ellen további jogorvoslatnak, felülvizsgálatnak helye nincs.

Összeférhetlenségi eljárás polgármester esetén

Az Ötv. 33/A. § (3)-(6) bekezdése alapján a polgármester az összeférhetlenségi okot a megválasztásától, illetve az összeférhetlenségi ok felmerülésétől számított 30 napon belül köteles megszüntetni.

Ha a polgármester az összeférhetlenséget a fentiekben meghatározott határidőben nem szüntette meg, bármely képviselő indítványára – a képviselők közül választott háromtagú bizottság javaslata alapján – a képviselő-testület a következő ülésén, legkésőbb az összeférhetlenség megállapításának kezdeményezését követő 30 napon belül határozattal megállapítja az összeférhetlenség alapjául szolgáló körülmények fennállását, és kimondja az összeférhetlenséget, illetőleg az Ötv. 33/A. § (2) bekezdés b./ pontjában felsorolt esetekben dönthet a hozzájárulás megadásáról.

Száznál kevesebb lakosú községek esetén bizottságot nem kell választani, az összeférhetlenségről a képviselő-testület bizottsági javaslat nélkül dönt.

A polgármester összeférhetlenségi ügyében való döntés, továbbá a 33/A. § (2) bekezdés b./ pontjában meghatározott hozzájárulással kapcsolatos döntés a képviselő-testület kizárólagos hatásköre.

A képviselő-testület határozatát az ülést követő munkanapon a polgármesternek kézbesíteni kell.

A polgármester a képviselő-testületi határozat felülvizsgálatát kérheti – jogszabálysértésre hivatkozással – a határozat kézhezvételétől számított 8 napon belül a megyei bíróságtól. A bíróság a kérelemről – annak beérkezésétől számított 30 napon belül – nem peres eljárásban, három hivatásos bíróból álló tanácsban határoz. A bíróság a polgármestert és a támadott határozatot hozó képviselő-testület képviselőjét, illetőleg a kérelem előterjesztőjét meghallgathatja.

A közigazgatási hivatal a fővárosi, megyei bíróságnál kezdeményezheti a polgármester összeférhetetlenségének a kimondását, ha a képviselő-testület nem dönt az összeférhetetlenségről vagy döntése jogszabálysértő.

Az Ötv. 9. § (1) bekezdése alapján a képviselő-testületet a polgármester képviseli. Tekintettel arra, hogy összeférhetlenségi ügyben a képviselő-testület és a polgármester között érdekellentét áll fenn, a képviselő-testület képviselője a bíróság eljárásban polgármester nem lehet.

Célszerű, ha a képviselő-testület az összeférhetlenségi ügyben hozott döntését követően az Ötv. 19. § (2) bekezdése d./ pontja alapján arról is dönt, hogy esetleges bírósági meghallgatás esetén mely települési képviselőt bízta meg a képviselő-testület képviselésével.

Összeférhetlenségi eljárás bizottság elnöke és tagja esetén

Az Ökjt. 11. § (3) bekezdésében foglaltak szerint a bizottság tagja a vele szemben fennálló összeférhetlenségi okot köteles haladéktalanul bejelenteni a bizottság elnökének és a polgármesternek.

Az önkormányzati képviselő, a bizottság elnöke a tudomására jutott összeférhetlenségi okot a bizottság elnökének vagy a polgármesternek bejelentheti. Ha a bizottság tagja 30 napon belül nem szünteti meg a vele szemben fennálló összeférhetlenségi okot, a képviselő-testület köteles a határidő lejártát követő ülésén az érintett bizottsági tagságát megszüntetni. /Ökjt. 11. § (3) bekezdés/

Jelen tájékoztató a Belügyminisztérium által összeállított Módszertani Ajánlás alapján készült.

Velem, 2010. október 5.

/: Dr. Görög István sk. :/
körjegyző